

KOMMENTARER TIL HØRING
Fra Juss-Buss ved Gjelds- og familiegruppen

Vedrørende ny lov om Statens innkrevningsentral

Høringsfrist: 15.oktober.2010

Innledende om Juss-Buss

Juss-Buss er en studentdrevet rettshjelpsorganisasjon som ble startet i 1971. Et av områdene Juss-Buss jobber med er gjeldsproblematikk. Vi bisto i 2009 ca. 560 klienter med gjeldsspørsmål, noe som tilsvarte ca. 10 % av henvendelsene til Juss-Buss i 2009.

Juss-Buss har følgende kommentarer til høringsnotatet:

2.3 Behovet for nærmere regulering av virksomheten til Statens innkrevningsentral

Juss-Buss er positive til en egen lov om Statens innkrevningsentral. En egen lov vil føre til økt tilgjengelighet, og vil sette skyldneren mer i stand til å håndtere sine problemer, også uten bistand fra andre. Sett særlig i lys av våre erfaringer fra de klientgruppene vi yter bistand til er behovet for lett tilgjengelighet avgjørende. Dagens situasjon med spredt lovgivning innebærer at man har behov for juridisk kompetanse for å danne seg en oversikt over regelverket som SI er underlagt. Med en ny lov om SI vil skyldneren enkelt finne frem på Lovdata, og få en oversikt over reglene.

For tilgjengeligheten for skyldnere er det best om alle regler om SIs innkreving er samlet i en særlov om SI, slik det er løst i bidragsinnkrevningsloven. Jussbuss har imidlertid forståelse for at det bør unngås dobbelregulering, og foreslår at det i særloven tas inn en bestemmelse som viser til tvfbl. for SIs rettslige innkreving.

Dersom departementet velger å følge forslaget fra Justis- og politidepartementet, og la reglene om utenrettslig inndrivelse bli inntatt i tvangsfullbyrdelsesloven, vil dette kunne bidra til å skape usikkerhet om grensen mellom utenrettslig og rettslig inndrivelse. For våre klienter med gjeldsproblemer vil dette være særlig uheldig, da de i den utsatte situasjonen vil være ekstra tilbøyelige til å gi etter for kreditorers press, og ha vanskelig for å gjøre seg kjent med sine rettigheter. Lovforslaget inneholder så vel materielle regler som prosessuelle, og vi mener det er uryddig å innta disse i en prosessuell lov som tvangsfullbyrdelsesloven.

3.2.2 Regulering av fremgangsmåten ved tildeling av innkrevningsoppgaver til Statens innkrevningsentral

Juss-Buss støtter seg til Finansdepartementet når det kommer til behov for fleksibilitet i loven. Det må imidlertid bemerkes at det er viktig at skyldnerne må kunne gjøre seg kjent med hvilke krav SI inndriver. Derfor er det avgjørende at når SI gis nye inndrivelsesavtaler må disse tilgjengeliggjøres for skyldnerne. En måte å tilgjengeliggjøre på kan være å gi inndrivelsesavtaler i forskrift som det blir henvist til fra i en egen bestemmelse i SI loven.

4.2.2 Lempning

Juss-Buss er positiv til departementets forslag om å innta lempningsregler i ny lov. Vi er imidlertid uenig i forslaget til utøvelsen av lempningsbestemmelsene.

I høringsnotatet er det presisert at det skal være forskjell på utøvelsen av lempningsreglene begrunnet i innfordringshensyn og billighetshensyn.

Lempningshjemmelen begrunnet i billighetshensyn synes å ha et snevrere nedslagsfelt. Juss-Buss mener at lempning begrunnet i de to ulike hensynene må være likestilte med hverandre. Juss-Buss er bekymret for at bestemmelsen om lempning på grunn av billighetshensyn vil få lite praktisk betydning. Det vises til at det i skattebetalingsloven er to ulike lovbestemmelser som regulerer lempningen, noe som kan være med på å gi bestemmelsene selvstendige, praktiske betydninger. Lovteksten i de to bestemmelsene §§ 15-1 og 15-2 minner i stor grad om ordlyden i den foreslåtte bestemmelsen i § 8 i lovforslaget, og Juss-Buss mener at løsningen i skattebetalingsloven bør videreføres i ny lov om SI.

Departementet sier i høringsnotatet at behovet for lempningsregler på bakgrunn av billighetshensyn er betydelig redusert etter vedtagelsen av gjeldsordningsloven. Juss-Buss er uenige i at behovet er betydelig redusert. Vilkårene for å få gjeldsordning er strenge, og i mange tilfeller vil kravstypene som SI innkrever være en absolutt hindring for gjeldsordning. Juss-Buss mener at det kan være tilfeller der en person vil være hindret fra å få innvilget gjeldsordning, men allikevel være i en situasjon som tilsier at det bør åpnes for å lempe kravet ut ifra billighetshensyn. Juss-Buss er redd for at dersom lempningsregelen blir praktisert svært restriktivt, og kun som en snever sikkerhetsventil, vil personer som er nevnt ovenfor ikke ha noen sjanse til å få lempet sine økonomiske krav.

4.2.4 Klage

I henhold til forslaget til § 8 4.ledd skal det ikke være anledning til å klage på vedtak fattet om lempning. Juss-Buss mener at dette kan innebære et rettsikkerhetsproblem for skyldnere i tilfeller der det er snakk om lempning på bakgrunn av billighetshensyn. Dette er en helt skjønnsmessig vurdering med utgangspunkt i skyldnerens omstendigheter, og uten klageadgang vil skyldneren være helt prisgitt den enkelte saksbehandler sine vurderinger.

Det er nevnt i høringsnotatet at departementet anser vedtak om lempning som enkeltvedtak, slik at forvaltningslovens regler om enkeltvedtak kommer til anvendelse, herunder klage- og omgjøringsreglene. Juss-Buss har vanskeligheter for å se at et vedtak om lempning på grunn av billighetshensyn skiller seg vesentlig fra et hvilket som helst

annet enkeltvedtak, og er derfor svært uenige i at dette vedtaket ikke skal kunne påklages. Ettersom vi ikke kan se store forskjeller på denne type vedtak og andre enkeltvedtak mener vi at de samme hensynene bør gjøre seg gjeldene i forhold til klageadgang. Klagebehandlingen skal tjene som et korrektiv til underliggende forvaltningsorgan, der man har mulighet til å korrigere uheldig praksisutvikling. Uten klageadgang vil SI kunne utvikle sin egen praksis, uten mulighet for korreksjon og overprøving.

Juss-Buss er klar over at klagerett på disse vedtakene vil innebære merarbeid for SI, men at slike grunnleggende rettsikkerhetsgarantier ikke bør tilsidesettes av den grunn.

5. Tvangsinnfordring

Juss-Buss er positive til at SI beholder sin særnamsmyndighet, men at det må være en forutsetning at kommunikasjonen mellom namsmyndighetene blir bedre. Juss-Buss har flere ganger erfart at dårlig kommunikasjon mellom namsmyndighetene har ført til at skyldnere har fått for høye trekk. Dette vil medføre at de ikke har tilstrekkelig med midler til sitt livsopphold. Juss-Buss ser at et felles kommunikasjonssystem mellom namsmyndighetene kan avhjelpe disse problemene, men per dags dato er ikke systemet tilfredstillende. Juss-Buss mener at dette arbeidet bør prioriteres av hensyn til skyldneren.

6. Forslag om utvidet motregningsrett

Juss-Buss er i utgangspunktet positive til utvidet motregningsrett for SI, men stiller spørsmål ved om alle kravene SI driver inn bør ha en slik utvidet rett. SI driver i dag inn en rekke ulike krav, både krav av høy prioritet og andre krav som stiller seg på linje med andre private krav. En utvidet motregningsrett vil innebære en ubegrunnet fordel for offentlige krav foran private krav. Dersom kravet ikke er et prioritert krav ser Juss-Buss betenkeligheter ved at kravet skal ha en slik utvidet motregningsrett.

11 Forholdet til inkassoloven

Juss-buss er svært skeptiske til forslaget om at SI skal kunne bestemme reglene om utenrettslig innkreving ved en intern instruks. Dette åpner for at SI kan være underlagt mindre strenge regler for utenrettslige inndrivelse av krav enn private inkassoselskaper. Juss-Buss ser ingen grunn til at SI skal få en slik særstilling. Tvert i mot burde SIs posisjon som særnamsmyndighet, og som offentlig forvaltningsorgan, medføre skjerpede krav til en ryddig inndrivelsesprosess. Ved at SI skal kunne gi seg selv egne regler for utenrettslig inndrivelse av krav, vil SI kunne tilsidesette grunnleggende rettsikkerhetshensyn som bl.a. kontradiksjon og notoritet. Det er uholdbart at SIs debitorer ikke skal kunne gjøre seg kjent med sin rettstilling og dermed kunne ivareta sine rettigheter. Dette kan løses enten ved å gi egne prosessuelle regler om utenrettslig innkreving i ny lov om SI, eller ved å gi inkassolovens bestemmelser anvendelse for SIs

virksomhet så langt de passer. Vi vil understreke at det er særlig inkassolovens kapittel IV og V som bør få anvendelse for SI.

orslaget om at inkassolovens § 8 om god inkassoskikk skal få anvendelse er i utgangspunktet positivt. Vi stiller imidlertid spørsmålstegn ved hvilken betydning det skal få om SI bryter denne paragrafen. Vi stiller også spørsmålstegn med hvem som skal håndheve denne bestemmelsen.

18. Utkast til lov om statens innkrevningssentral

ommentar til § 8 i lovforslaget ndre eller at kravene nedsettes til
nedsettelse av kravene .